

БІЗНЕС – НАВІГАТОР

№ 14
2008

Науково - виробничий журнал

Засновник і видавець: Міжнародний університет бізнесу і права,
Україна, 73039, м. Херсон, вул. 49 Гвардійської Дивізії 37-А
тел. (0552) 335340, факс (0552) 335972,
e-mail: mubip@mubip.org.ua
web: mubip.org.ua

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія ХС № 229 від 02.12.2002р.

Затверджено постановою ВАК за № 1-05-10 від 10.12.2003 як фахове видання з
економіки і підприємництва

Періодичність видання: 2 рази на рік.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжнародного університету бізнесу і
права

28.08.2007 р., протокол № 1.

Головний редактор: Макаренко П.М., професор, доктор економічних наук,
заслужений працівник освіти України

Редакційна рада: Білоусова С.В. - кандидат технічних наук, ректор Міжнародного
університету бізнесу і права,

Левківський К.М. - кандидат історичних наук, академік Академії
інженерних наук України, директор Науково-методичного центру
вищої освіти Міністерства освіти і науки України;

Благодатний В.І. – професор, доктор економічних наук, академік
Академії економічних наук України, заслужений працівник освіти
України.

Редакційна колегія: Андрюшенко В.Л. - д.е.н., професор

Афонін А.С. – д.е.н., професор

Данилін В.М. – д.е.н., професор

Мармуль Л.О. – д.е.н., професор

Миколайчук Н.С. – д.е.н., професор

Леонов В.С. – д.т.н., професор

Савіна Г.Г. – д.е.н., професор

Усі права захищені. Повний або частковий передрук і переклади дозволено
лише за згодою автора або редакції. При передрукуванні посилатися на
„Бізнес-навігатор”.

Редакція не обов'язково поділяє думку автора і не відповідає за фактичні
помилки, яких він припустився.

Рекомендовано для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, фахівців у
галузі економіки, управління, права державних і місцевих органів самоврядування.

ISBN 966-301-054

© Міжнародний університет бізнесу і
права, 2008

© Колектив авторів, 2008

ЗМІСТ

15 років
МУБІП

Белоусова С.В. К 15-летию университета 5

Леонов В.Е., Белоусов А.М. Инновационный потенциал науки и образования на пути интеграции Украины в Евросоюз 9

Ломоносов А.В. Узгодження рівня плати за навчання на умовах контракту з витратами вищого навчального закладу 14

Пантелесв В.П. Основи організації внутрішньогосподарського контролю інвестиційної діяльності 26

Тітаренко Г. Б. Концептуальні підходи до визначення поняття „оборотні активи” в бухгалтерському обліку та аудиту 32

Макаренко П.М., Мисник Т.Г. Критерії оцінки поняття „сукупний працівник” в умовах ринкового розвитку сільського господарства 38

Слободенюк А.В. Система підтримки прийняття рішень при оцінці фінансово-економічних показателів в задачах динамічного прогнозування 48

Макаренко А.П. Направления, формы и методы государственного регулирования аграрного производства рыночно развитых стран 53

Ларіна Я.С. Зміна сучасної аграрної парадигми та маркетингова концепція управління в агробізнесі: аспекти взаємозв'язку 64

Білорусов О.С. Стратегія діяльності українських підприємств на світовому ринку металу 70

Шандова Н.В. Комплексний підхід до управління стійким розвитком підприємства 75

Кан Е.Ю. Контринтуитивный подход проведения выставки 81

УПРАВЛІННЯ

Афонін А.С., Калінська Т.А., Прохорчук С.В. Організаційні аспекти вдосконалення аудиторської діяльності 89

Афонін А.С., Ковальов С. О. Методи оцінки вибуття запасів 96

Кузьменко Ю.В. Україна – СОТ: аспекти і особливості економічних відносин 101

Орленко О. В. Соціально-економічне становище населення: зарубіжний досвід та проблеми для України 105

ЕКОНОМІКА

висновки про те, що участь в СОТ послабить Україну, не можуть бути аргументованими;

- переговори по приєднанню України до СОТ передбачають активну участь в них українського бізнесу. Це обумовлено не тільки можливістю максимізувати користь для зацікавлених компаній від членства нашої держави в цій організації, але і перспективою більш ефективного використання державного ресурсу при плануванні і реалізації своєї господарської діяльності;

- українське бізнес-товариство має реальну можливість впливати на переговорний процес по приєднанню України до СОТ шляхом активної участі в підготовці української переговорної позиції в різних секторах. Причому такий підхід дає змогу нашим зацікавленим компаніям максимізувати користь від членства України в СОТ на перспективу.

Як висновок зазначимо, що на сьогодні в Україні гостро стоять проблеми адаптації національної економіки та законодавства до вимог СОТ. Головною проблемою є зниження тарифних і нетарифних обмежень для захисту внутрішнього ринку, оскільки за цих умов продукція українських підприємств може виявитися не досить конкурентноспроможною, що в свою чергу може призвести до їх банкрутства. У свою чергу найпроблематичнішим залишається і питання обмеження державної підтримки сільського господарства.

Подальші напрямки дослідження можуть бути пов'язані із висвітленням процесів приведення українського законодавства у відповідність із положеннями пакета угод Уругвайського раунду тощо.

Анотація

На сьогоднішній день актуальною залишається дискусія щодо вступу України до лав Сот. У статті окреслено переваги і недоліки перебування нашої держави в системі даної організації.

Ключові слова

Міжнародні відносини, українські євроінтеграційні плани, Світова організація торгівлі, співпраця, переваги, недоліки.

Література

1. Вступ до Світової організації торгівлі: нові можливості для України // Науково-практичне видання (Підготовлено експертною групою Українського центру міжнародної інтеграції). – К.: УЦМП, 2006, с. 94.
2. Кичигина Н. Вільна торгівля для України // Держава 2000. – 2007. – №10 – с.3
3. Щенко П.С., Палкін Ю.І. Сучасна економіка: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2005. – 325 с.
4. Іваненко О. В Україну ринули іноземні інвестиції – рекордні для країни і смішні для регіону // Кореспондент. – 2007. – №8 (247) – с. 28-31.
5. www. news2000. com . ua

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ НАСЕЛЕННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Найважливішими показниками соціальної ефективності суспільного споживання є рівень та якість життя населення. Розв'язання проблеми рівня життя в інтересах людини є обов'язковою умовою побудови соціально орієнтованої ринкової економіки. Саме рівень життя виступає інтегральним показником результативності реформ, оскільки акумулює в собі економічні, соціальні, демографічні процеси. З економічного боку рівень життя пов'язується з можливістю людини своєю працею забезпечувати собі і своїй сім'ї гідне існування, сприяючи в той же час зростанню ефективності суспільного споживання.

Різні аспекти рівня та якості життя населення досліджувалися вітчизняними і зарубіжними вченими: О. І. Амошею (1), Д. П. Богинею, П. Т. Бубенко, М. І. Долішнім (2), В. В. Онікієнком, С. І. Дорогунцовим, В. С. Пономаренком, М. О. Кизимом, Е. М. Лібановою, С. Валентеєм, А. Дауренбековим, В. Ф. Майером, В. М. Жеребіним, Т. С. Клебановою, О. В. Кузнєцовою, В. О. Мандибурой (3), Н. М. Рімашевською, О. Ф. Новиковою, В. Я. Райциним, О. С. Суриковим та ін.

Завдання дослідження полягають в комплексному вивченні питань, пов'язаних з необхідністю з'ясування розмежування понять “рівень” і “якість” життя населення; побудови узагальнюючого критерію оцінки рівня і якості життя населення; вибору системи окремих і інтегральних кількісних показників оцінки рівня життя населення; розробки інтегральної оцінки якості життя населення й ін.

За визначенням ООН, рівень життя - це сукупність таких показників: здоров'я, в тому числі демографічні умови, їжа, одяг, фонди споживання і нагромадження, умови праці, освіта, в т. ч. писемність, житло, включаючи його благоустрій, соціальне забезпечення, тощо. Поняття якості життя — дуже складне і багатогранне поняття, яке включає не тільки економічні, але і якісні аспекти. Дослідження, проведені фахівцями Програми розвитку ООН, показали, що як узагальнюючий індикатор якості життя слід використовувати індекс людського розвитку, який містить очікувану тривалість життя, рівень освіти населення, валовий внутрішній продукт на душу населення (у паритетах купівельної спроможності).

Поняття «якість життя» — синтетичне, збірне, значно ширше, ніж поняття «рівень життя», що визначається в основному рівнем споживання матеріальних благ і послуг, а також доходів населення. До якості життя належить цілий спектр явищ: масштаби і характер зайнятості, умови праці, рівень освіти, забезпеченість житлом і його благоустрій, система соціального забезпечення, екологічні умови життя. До показників якості життя тісно

прилягають параметри якості самого населення, становище генофонду, які включають не тільки фізіологічні, а й соціально-етичні характеристики (мотивація до високопродуктивної праці, отримання освіти тощо). Чітка класифікація структурних елементів, що характеризують якість і рівень життя, — це початковий пункт вироблення науково обґрунтованої соціальної стратегії і політики, складовою частиною якого повинна бути спеціальна програма подолання різкого зниження якості життя громадян.(7)

Рівень життя населення визначається, з одного боку, складом і величиною потреб у різних життєвих благах (продукти харчування, одяг, житло, транспорт, різні комунальні і побутові послуги, освіта, медичне обслуговування, культурно-просвітні заходи і т.д.), з іншого боку - можливістю їхнього задоволення, виходячи з пропозицій на ринку товарів і послуг і реальних доходів людей, їхньої заробітної плати. У свою чергу і розмір реальної заробітної плати, і рівень життя населення визначаються ступенем ефективності виробництва на основі використання досягнень науково-технічного прогресу, масштабом розвитку і якістю сфери послуг, освітнім і культурним рівнем населення.

Для аналізу й оцінки рівня життя використовують різні показники, такі як величина валового і внутрішнього продукту, національного доходу і реального доходу на душу населення, забезпеченість житлом, величина товарообігу й обсяг послуг на душу населення й ін. . Про рівень життя побічно свідчать також показники народжуваності і смертності населення, середньої тривалості життя й ін. (4)

Останнім часом з'являється дедалі більше інформації про ранжування країн світу на основі індексів, які оцінюють конкурентоспроможність національних економік у системі світового господарства, бізнес-клімат, рівень економічної свободи, якість і ефективність державного управління, ступінь глобалізації економіки, рівень розвитку людського потенціалу, потенціал зовнішніх запозичень, рівень корумпованості суспільства тощо.

Щороку кожен із центрів видає власні результати вивчення конкурентоспроможності країн світу і виводить свої рейтинги. Між ними (дослідженнями та рейтингами) є відмінності — як значні, так і не дуже. А все тому, що кожен із центрів користується власною методологією дослідження й дотримується своїх ексклюзивних критеріїв при складанні шкали конкурентоспроможності економік країн і регіонів. (9)

У 2007 році найкращим місцем для проживання була Франція. Україна — на 64-му місці (за версією журналу International Living). У п'ятірці лідерів такі країни: Франція, Австралія, Нідерланди, Нова Зеландія, Сполучені Штати.

Так наприклад, країною, в якій найприємніше жити і працювати, визнано Францію. При визначенні «індексу якості життя» експерти беруть до уваги вартість проживання, рівень культури та можливості дозвілля, показники розвитку економіки, стану довкілля, рівень дотримання свобод і прав людини тощо. Безпека, охорона здоров'я і свобода у Франції отримали найвищі

оцінки — по 100 балів, економіка — 89, інфраструктура — 77, вартість проживання — 62, клімат — 80.

На другому місці з 86 балами Австралія. У 2007 році безпека і свободи у цій країні отримали по 100 балів, економіка — 89, охорона здоров'я — 88, інфраструктура — 70, вартість проживання — 73, клімат — 89. У 2006-му Австралія теж отримала 86 балів, завдяки чому посіла третє місце, поступившись Франції та Швейцарії.

Найгірші показники зі 193 країн має Ірак — 32 бали. Україна посіла 64-те місце, між Тайванем і Туреччиною, з 65 балами: довкілля — 79, свободи — 75, культура і дозвілля — 73, охорона здоров'я — 73, клімат — 72, ризик — 71, інфраструктура — 51, економіка — 38, вартість проживання — 67.

Всесвітній економічний форум у Давосі (ВЕФ) використовує у своїх дослідженнях так званий Індекс конкурентоспроможності економічного зростання (ІКЕЗ), вимірюючи з його допомогою здатність економіки досягти й підтримувати стабільне економічне зростання у середньо- і довгостроковій перспективі. Індекс базується на трьох складових: макроекономічне середовище, якість суспільних інститутів, використання нових технологій.

ІНДЕКС ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗА ВЕРСІЄЮ ВЕФ

Країна	GCI 2007—2008		GCI 2006—2007	
	Місце в рейтингу	Індекс	Місце в рейтингу	Індекс
США	1	5,67	1	5,67
Швейцарія	2	5,62	4	5,62
Данія	3	5,55	3	5,55
Сингапур	7	5,45	8	5,45
Естонія	27	4,74	26	4,74
Чехія	33	4,58	31	4,58
Литва	38	4,49	39	4,49
Словаччина	41	4,45	37	4,45
Латвія	45	4,41	44	4,41
Угорщина	47	4,35	38	4,35
Польща	51	4,28	45	4,28
Хорватія	57	4,20	56	4,20
Росія	58	4,19	59	4,19
Казахстан	61	4,14	50	4,14
Узбекистан	62	4,13	—	—
Азербайджан	66	4,07	62	4,07
В'єтнам	68	4,04	64	4,04
Шрі-Ланка	70	3,99	81	3,99
Бразилія	72	3,99	66	3,99
Україна	73	3,98	69	3,98
Румунія	74	3,97	73	3,97
Грузія	90	3,83	87	3,83
Вірменія	93	3,78	80	3,78
Молдова	97	3,64	86	3,64
Таджикистан	117	3,37	96	3,37
Киргизстан	119	3,34	109	3,34
Чад	131	2,78	121	2,78

Методологія досліджень для щорічного звіту будується на аналізі та ранжируванні здатності держав: по-перше, створювати, а по-друге, підтримувати середовище, в якому підприємства можуть ефективно конкурувати. Оскільки створення національного багатства відбувається

переважно на рівні компаній і підприємств (приватних і державних), то ця сфера досліджень називається «конкурентоспроможність підприємств». Але підприємства, як відомо, існують у національному бізнес-середовищі, котре або посилює, або гальмує їхню спроможність до конкуренції як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому. Ця сфера досліджень називається «конкурентоспроможність країн».

Україна в рейтингу перебуває на 73-й позиції, спустившись на чотири сходинки порівняно з торішнім показником. Однак слід зазначити, що внаслідок зміни методології торішня 78-ма позиція нашої країни в нинішньому звіті відповідає 69-й. (6)

Перелік конкурентних переваг економіки України, на жаль, дуже короткий і містить лише 18 пунктів. Деякі з них: якість залізничної інфраструктури (31-ше місце), державний борг (17-те), якість початкової освіти (49-те), доступ до вищої освіти (17-те), якість математичної і природничо-наукової освіти (44-те), якість освітньої системи (47-ме), практика наймання і звільнення (16-те), витрати на звільнення персоналу (17-те), відношення продуктивності праці до заробітної плати (26-те), участь жінок у трудовій діяльності (26-те), контроль за міжнародною дистрибуцією (46-те місце), здатність до інновацій (40-ве).

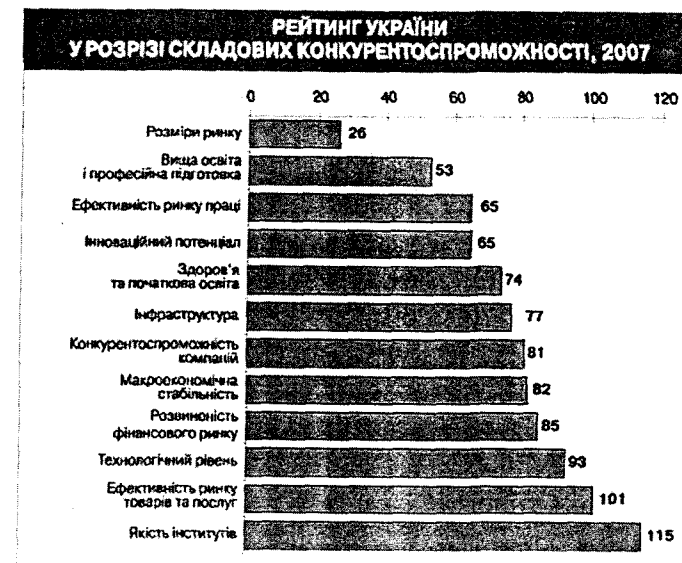
Водночас перелік недоліків економіки України включає аж 92 позиції. Серед них — інфляція (106-те місце), торгові бар'єри (123-те), податковий тягар (123-те), обмеження на рух капіталу (102-ге), ефективність антимонопольної політики (98-ме), якість автомобільних доріг (116-те), якість авіаційної інфраструктури (116-те), професіоналізм керівників вищої ланки (102-ге), «відплив мізків» (93-те), темпи поширення туберкульозу (86-те) і ВІЛ-інфекції (104-те), середня тривалість життя (89-те).

Найнижчий результат (115-те місце) — у категорії «якість інституцій». Проблемні для нашої країни аспекти — етична поведінка компаній (128-ме місце), захист прав власності (118-те), у тому числі прав міноритарних власників (127-ме), прозорість ухвалення урядових рішень (119-те), дієвість аудиторських і бухгалтерських стандартів (118-те), незалежність судової системи (111-те), ефективність використання державного бюджету (111-те), захист прав інтелектуальної власності (108-ме), довіра суспільства до політиків (107-ме), тягар державного регулювання (104-те), ефективність корпоративного управління (101-ше), організована злочинність (97-ме).

Таким чином, саме якість інституцій є головним чинником низької конкурентоспроможності України. Світовий досвід свідчить, що практично всі країни-лідери, котрі досягли найвищих показників ВВП на душу населення (понад 20 тис. дол.), мають такі високорозвинені інституції:

- відкриту ринкову економіку, вільне ціноутворення, низькі митні бар'єри, висококонкурентне ринкове середовище;
- превалювання приватної власності при одночасному її захисті;
- ефективне податкове адміністрування, податкову систему, підконтрольну платникам податків через демократичні представницькі інституції;

- ефективні державні організації з низьким рівнем корупції;
- прозорі суспільні та фінансові інститути;
- демократичну політичну систему з високим рівнем політичної конкуренції, надійними механізмами контролю над державою та бюрократією;
- законослужняність громадян, незалежну судову систему, якій довіряють громадяни, сильну систему органів правопорядку і виконання судових рішень;
- мінімальний розрив між формальними й неформальними нормами соціальної поведінки.

Країни, де ці інституції укоренилися й ефективно працюють, мають високорозвинену економіку. А де не працюють або працюють зі збоями, економіка менш розвинена, добробут нижчий, можна навіть казати про певне культурне відставання. (5)

Однак повна картина рівня життя населення не може бути розкрита тільки на підставі узагальнених і усереднених величин, розрахованих для всього населення країни в цілому. Необхідно знати обсяги і структуру споживання і доходів по різних соціальних, професійних і демографічних групах населення.

Про рівень життя в країні можна судити і по співвідношенню забезпечених і бідних верств населення. В світовій практиці розрізняють дві основні форми бідності: абсолютна - за відсутності доходу, необхідного для забезпечення мінімальних життєвих потреб особи або сім'ї, і відносна - коли дохід не перевищує 40-60% середнього доходу по країні. Міжкраїнове зіставлення бідності носить умовний характер через неоднакову базу

(мінімального прожиткового рівня), встановлену в основу для розрахунку порогу бідності.

Кажучи про конкретні вимірювання бідності, в 2001 році, наприклад, межа бідності складала 175 грн., а рівень бідності - 27,2%, то в 2005 році межа була встановлена вже на помітці 365 грн., а рівень бідності при цьому складав 27,1%. Таким чином, підвищується межа бідності в грошовому вимірюванні, а інфляційні процеси в нашій державі враховуються безпосередньо у вимірюванні показників бідності.

Крім того, що моніторинг показників бідності проводиться і за критерієм, визначеному ООН для країн регіону Центральної і Східної Європи у розмірі \$4,3 по паритету купівельної спроможності. По цьому критерію рівень бідності в Україні в 2005 році складав 1,3% проти 3,2% в 2004-му і 11% - в 2001-му.

В даний час в Україні склалася «взагалі унікальна ситуація: бідність є проблемою і для працюючих». Станом на 2006 року 814 тис. громадян України була нарахована зарплата нижча за мінімальну, встановлену законодавством, а зарплата 2,76 млн. чоловік була менша прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Мінімальні життєві потреби українців оцінюються в даний час за набором товарів і послуг, включених в прожитковий мінімум. Структура бюджету прожиткового мінімуму включає, крім витрат на харчування, витрати на непродовольчі товари, послуги, податки і інші обов'язкові платежі.

Самим відстаючим компонентом рівня життя, особливо в зіставленні з розвинутими країнами, є в Україні всі види послуг населенню. (8)

В розвинутих країнах платні послуги займають в споживацькому бюджеті населення, як правило, більше місце, ніж харчування. Ці послуги, по-перше, не співставляються з українськими по складу, по-друге, вагома відмінність якості цих послуг, відповідно і ціни на них.

В світовій практиці рівень і динаміка здоров'я населення ставляться на перше місце серед компонентів рівня життя, оскільки розглядається як базисна потреба людини і головна умова його діяльності. Основними вимірниками здоров'я є загальноприйняті показники середньої очікуваної тривалості життя при народженні і коефіцієнт смертності.

Сучасний етап соціального комплексу характеризується як критичний. Спроба реформування сфери фінансування житлово-комунального господарства, платності в освіті, охороні здоров'я, культурі відбувається без адекватного реформування структури оплати праці, належного підвищення пенсійного забезпечення тощо. Об'єктивно необхідне розширення участі населення в покритті витрат на соціальні блага не враховує відсутності потрібної для цього матеріальної бази і, що також важливо, моральної невідповідності населення. (10)

Мету соціальної політики потрібно реалізовувати поетапно: серед першочергових цілей виокремлюються ліквідація і недопущення заборгованості з виплати заробітної плати, пенсій і соціальної допомоги;

формування системи державних мінімальних соціальних стандартів (соціальних нормативів); законодавче закріплення порядку визначення й використання показника величини прожиткового мінімуму, уточнення методики його розрахунку; уведення податкового кодексу. Передбачається також підвищення мінімальних державних гарантій заробітної плати і трудових пенсій до рівня прожиткового мінімуму певних груп населення; перегляд системи та бази оподаткування грошових прибутків з метою їх справедливішого розподілу; створення повноцінної системи захисту трудових прав громадян; початок широкомасштабної пенсійної реформи й реформування системи соціального страхування й житлово-комунального господарства.

У подальшому — на основі структурної перебудови, стійкого економічного зростання, збільшення інвестицій в реальне виробництво — економіка більше орієнтуватиметься на ефективне задоволення потреб громадян, створюватимуться передумови для стійкого соціального розвитку, поліпшення матеріального становища населення і всього комплексу соціальних показників, що характеризують якість життя.

Анотація

У статті розглянуті показники соціальної ефективності суспільного споживання: рівень та якість життя населення. Проведена оцінка рівня життя країн світу, ранжирування країн світу на основі індексів, які оцінюють конкурентоспроможність національних економік у системі світового господарства, бізнес-клімат, рівень економічної свободи, якість і ефективність державного управління, ступінь глобалізації економіки, рівень розвитку людського потенціалу, потенціал зовнішніх запозичень, рівень корумпованості суспільства тощо.

Ключові слова

Рівень життя населення, якість життя населення, індекс конкурентоспроможності економічного зростання, рейтинг країни.

Література

1. Проблеми та шляхи забезпечення соціальної орієнтації економіки України / О. Амоша, О. Новікова // Журн. європ. економіки. — 2005. — 4, № 2. — С. 173-184.
2. Національна економіка в умовах глобалізації / М. Долішній, Козоріз М. // Вісник НАН України. — 2002. — №3.
3. Мандибура В. Динаміка показників рівня життя населення України та основні індикатори його розподілу за рівнем споживання - К: Аналітичний відділ Секретаріату Верховної Ради України, 1996. - 41 с.;
4. Гесць В. М., Александрова В. П., Артьомова Т. І., Барановський О. І. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / НАН

України; Інститут економічного прогнозування / В.М. Гець (ред.). — К. : Фенікс, 2003. — 100бс.

5. Точилін В. О., Загорська Т. П., Голіков В. І., Лапко О. О., Недін В. І. Галузеві ринки України: Оцінка стану та перспективи розвитку: Наукова доповідь / НАН України; Інститут економічного прогнозування / В.О. Точилін (ред.). — К., 2004. — 78с.

6. Гончар Т.І. Конкуренція: сучасна економічна характеристика та особливості // Актуальні проблеми економіки.- 2007.- №2.- С. 130-145.

7. Пономаренко В. С., Кизим М. О., Узунов Ф. В. Рівень і якість життя населення України: Монографія. - Х.: Видавничий Дім „ІНЖЕК”, 2003.- 226 с.

8. Задорожна Н. Поняття конкурентних переваг // Підприємництво, господарство і право.- 2006.- №1.- С. 100-103.

9. Кондиріна А.Г. Умови формування кон'юнктури споживчого ринку України // Формування ринкових відносин в Україні. Збірник наукових праць. Вип. 10. - Київ: НДЕІ Мінекономіки України, 2007. - С. 99-102.

10. Малащук Д.В. Пріоритетні заходи щодо забезпечення конкурентоспроможності економіки України // Актуальні проблеми економіки.- 2005.- №1.- С. 22-31.

ББК 65.30

Овчинникова М.О.

АНАЛІЗ СПОЖИВАННЯ ХЛІБА ТА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Розвиток ринкових відносин в Україні, перш за все, характеризується ефективністю функціонування кожного з суб'єктів ринку. Результатом взаємодії попиту та пропозиції є сформований ціновий рівень, прийнятний для обох сторін. Але існує проблема встановлення такої ціни, яка не була би завищеною по відношенню до споживача та заниженою по відношенню до виробника. Даний напрямок проблем розглядається в багатьох наукових працях, у тому числі статистичних виданнях: І.Л.Срухимович, В.Л.Корінев, Соціально-економічне становище домогосподарств Херсонської області в 2004-2005 рр. Економічна доповідь [1], [2]. Статистичний збірник. Ціни і тарифи на споживчі товари у 2005 році [3] та інші.

Визнання споживача головним елементом ринкових відносин ставить за необхідне проведення детального аналізу величини споживання найнеобхіднішого продукту харчування та факторів, які впливають на коливання даного показника. Згідно з концепціями маркетингу, задоволення потреб споживача є першочерговим завданням товаровиробників, тому метою дослідження є виявлення недоліків в забезпеченні ефективного функціонування споживача в ринковому середовищі.

Поведінка споживача відіграє ключову роль у ринковому ціноутворенні. Від рішення щодо придбання певного виду продукції залежить економічне майбутнє виробника, який докладає максимальних зусиль задля зацікавлення своїм товаром покупця. Результати співіснування споживача і виробника на хлібному ринку в основному залежить від активних дій останнього, тобто його здатності забезпечити високий рівень якості продукції, а також визначити асортиментний ряд товарів. З вищезазначеними «обов'язками» виробника пов'язано здійснення ефективного для обох суб'єктів ринку ціноутворення. Зважаючи на первинність попиту в маркетинговому середовищі постає актуальним максимальна відповідність цінової політики підприємства рівню доходів споживачів. А для підприємств, що виготовляють продукцію щоденного вжитку це означає, перш за все, уміле диференціювання товару та цін.

Проведемо аналіз споживання хліба та хлібних продуктів залежно від соціально-економічного становища домогосподарств Херсонської області, а саме від рівня грошових доходів та середньодушових сукупних витрат. Головним показником „необхідності” хлібної продукції населенню є обсяги споживання в натуральному вираженні (Таблиця 1). На рис. 1 визначена тенденція загального зростання споживання хліба залежно від рівня середньодушових витрат. Наявні зміни в обсягах купівлі продукції за три роки в межах 10% децильних груп свідчать про непропорційність показників кількості спожитого хліба однією особою та сумою середньодушових сукупних витрат за місяць [1], [2].

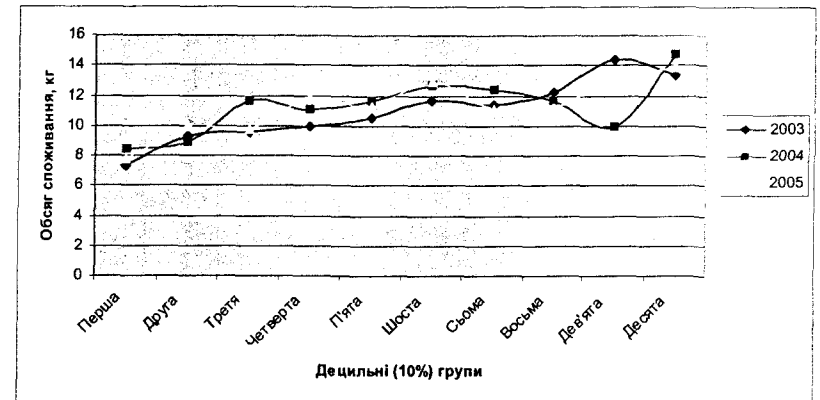

Рисунок 1 - Графік коливань спожитої продукції залежно від рівня середньодушових сукупних витрат